

Rond vijfhonderd, in minderheid fameuze en grotendeels zelfs onbekende levensgeschiedenissen van min maar ook van meer vooraanstaande dan wel typerende protestantse figuren in Nederland, overleden vóór 1969, krijgen in deze eerste band een plaats. Een redactie met vijf klinkende namen - D. Nauta (voorzitter), A. de Groot (secretaris), O.J. de Jong, S. van der Linde en G.H.M. Posthumus Meyjes - deelt mee dat in het geheel drieduizend personen zullen worden behandeld, waarvoor zij nóg vier delen denkt nodig te hebben. Zesenvestig protestantse (kerk)historici, behorend tot verschillende kerken of tot onderscheiden modaliteiten binnen de Ned. Hervormde Kerk werkten tot nu toe mee. Daardoor correspondeert het subject van deze geschiedschrijving op frappante wijze met haar veelledig object. Dat neemt niet weg dat A. de Groot - insiders zeggen wel eens dat hij zonder meer het *Biografisch Lexicon is* - en adjunct-secretaris F.L. van 't Hooft het leeuwedeel voor hun rekening namen. Juist over de 'obscure' personen die men tevergeefs in andere biografische naslagwerken of handboeken van de kerkgeschiedenis zal zoeken, lichten zij ons middels een kleine of zelfs halve kolom met de grootst mogelijke exactheid in. De gemiddelde ruimte voor een historische persoon is ééndriekwart kolom, bijna een bladzijde dus. Uitzonderlijk veel aandacht krijgen slechts heel enkelen: de vroeg - zeventiende-eeuw G. Amesius en de twintigste-eeuwers H. Kraemer, G. van der Leeuw en K. Schilder. Voor de periode waarover onze periodiek zich uitstrekt, zijn de bijdragen relatief het talrijkst: ongeveer de helft van de vijfhonderd biografietjes is, bijna altijd met een gemiddelde lengte, aan de negentiende eeuw gewijd. Er is dus alle reden om hier iets nader op het verschijnen van het *Lexicon* in te gaan.

91

Een brandende vraag bij een zo kostbare, door ZWO gesteunde onderneming is natuurlijk die naar haar wetenschappelijke waarde en rentabiliteit. Daar kan om te beginnen als antwoord op worden gegeven dat het werk op voorbeeldige wijze is gedaan. Dank zij een harde consequentie in de werkwijze, de grootst mogelijke nauwkeurigheid in het persklaar maken en een imposante volledigheidstrang bij het opstellen van het notenapparaat kreeg ieder van de behandelde personen een adequate bio- en bibliografische plaats. De uit de meest onbekende literatuur en archiefvindplaatsen opgediepte gegevens staan volgens een strak schema bijeen; de schrijvers zijn niet teruggeschrikt voor - meestal voorzichtig uitgesproken - waardeoordelen, die zij in vele gevallen citerenderwijze ontleen aan de gebruikte literatuur; hij die meer wil weten - en dat komt bij wetenschappelijk werk immers het meest voor - wordt verwezen naar, zo aanwezig: a) de uitgegeven geschriften, b) de onuitgegeven handschriften en c) de literatuur. Een afkortingslijst voorin getuigt van wetenschappelijke akribie en veelzijdigheid; zij beantwoordt verder aan haar doel van plaatsbesparing. Het gehele werk langzaam doorbladerend en bij sommige biografieën geboeid wordend tijdens de lezing, ben ik geen annotatie- of drukfouten tegengekomen. Onder de indruk van zo veel perfectie is het mij alleen opgevallen dat Van Deursen het op de auteurslijst met één voorletter moet stellen, terwijl hij altijd met twee zijn bijdragen tekent. Méér heb ik met de beste wil van de wereld niet kunnen vinden! Des te betreuenswaardiger is het dat de druk te wensen over laat. Het fotomechanisch procédé dat tegenwoordig veelal wordt toegepast en waarschijnlijk een zetmachine die gemakkelijker